

HSL Helsingin seudun liikenne
PL 100
00077 HSL

Lausuntopyyntö 30.9.2025, asianumero 194/08.00.00.01/2025

Lausunto Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmasta

Helsingin seudun liikenne HSL on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskukselta lausuntoa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmasta. Tämä lausunto sisältää Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen lausunnon. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman ja vaikutusten arvioinnin tavoitevuosi on 2045. Lisäksi tarkastellaan pidemmän aikavälin vaikutuksia vuoteen 2060 saakka. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on myös Helsingin seudun SUMP-suunnitelma eli seudullinen kestävä kaupunkiliikkumisen suunnitelma.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutuksia tarkastellaan suhteessa MAL-suunnitelman tavoitteisiin, liikennejärjestelmän kehittämislinjauksiin, nykytilaan sekä vertailupohjaan eli nollavaihtoehtoon. Tarkastelu vaikuttaa laaja-alaiselta ja kertoo suunnitelman vaikutusten lisäksi myös sen vaikuttavuudesta.

Koska liikennejärjestelmäsuunnitelma on myös SUMP-suunnitelma, on tärkeää, että suunnitelman laadinnassa ja sen vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon SUMP-suunnitelmille asetetut suositukset. Vaikutusten arviointiohjelman perusteella näin aiotaankin toimia. Suositukset on määritelty vuonna 2024 päivitetyn TEN-T-asetuksen liitteessä V. Niiden sisältö on pitkälti huomioitu jo Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnittelun aiemmillä suunnittelukierroksilla. Ennen muuta SUMP-suositukset korostavat tarvetta huomioida jotkut teemat, kuten suojaamattomien liikkujien turvallisuuden parantaminen sekä TEN-T-verkon tehokas toiminta, aiempaa vahvemmin suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

Vaikutusten arviointiohjelmassa on tunnistettu, että suunnittelussa on tarve huomioida tavaraliikenne ja pitkämatkainen henkilöliikenne aiempaa vahvemmin. Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualue pitää tätä tärkeänä. Pitkämatkainen tavaraliikenne ja henkilöliikenne sisältyvät TEN-T-verkon tehokkaaseen toimintaan. On keskeistä arvioida vaikutuksia seudulliseen ja valtakunnalliseen liikenteeseen ja liikennejärjestelmään, sillä Helsingin seudulla tehtävät ratkaisut vaikuttavat huomattavasti niihin. Seudullisen ja valtakunnallisen liikennejärjestelmän ohella alue kiinnittyy myös kansainväliseen liikennejärjestelmään esimerkiksi Helsingin seudulla olevan TEN-T-ydinverkon sataman kautta. Näin ollen alueen

26.11.2025

liikennejärjestelmän toimivuudella on merkittävä vaikutus paitsi seudulliseen myös koko Suomen talouteen ja elinvoimaan.

Vaikutusten arvioinnissa käsiteltävät eri vaikutuslajit on huomioitu monipuolisesti. Tällä suunnittelukierroksella aiotaan kehittää erityisesti ihmisiin kohdistuvien sekä taloudellista kestävyyttä koskevien vaikutusten arviointia. Molemmat ovat tärkeitä ja ajankohtaisia aihealueita, joista saatava arviointitieto tukee onnistuneen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadintaa. On erityisen hyvä, että vaikutusten kohdentumista aiotaan arvioida väestöryhmittäin ja alueellisesti. Tällä voidaan päästä kiinni siihen, kohdistuvatko suunnitelman positiiviset tai negatiiviset vaikutukset erityisesti tietyille alueille tai tiettyihin väestöryhmiin. Mikäli näin osoittautuisi, voitaisiin liikennejärjestelmäsuunnitelmaan ja MAL-suunnitelmaan hakea toimia, jotka tasapainottavat vaikutuksia.

Vaikutustarkasteluissa olisi hyvä huomioida myös alueen tiheä, systeemisesti toimiva liikenneverkko. Yhdellä verkon osalla tapahtuva palvelutason muutos vaikuttaa verkollisesti muille verkon osille ja vaikutus on sitä suurempi mitä kuormittuneempi muu verkko on. Pitkämatkaisessa liikenteessä kulku- tai kuljetusmuodon vaihtoehdot ovat myös rajalliset.

Helsingin seudun MAL-suunnitelman ja liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinta ovat tällä suunnittelukierroksella erillisiä prosesseja ja etenevät eriaikaisesti. Lisäksi MAL-suunnitelma tulee olemaan hyvin yleispiirteinen verrattuna liikennejärjestelmäsuunnitelmaan. Maankäytön ja asumisen asiat käsitellään siten hyvin yleispiirteisesti verrattuna liikenteeseen liittyviin asioihin ja niiden suunnittelu etenee eriaikaisesti. Tämä hankaloittaa liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointia sekä ylipäänsä maankäytön, asumisen ja liikenteen muodostaman kokonaisuuden vaikutusten arviointia. Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualue näkee tämän riskinä vaikutusten arvioinnin prosessille ja vaikutusten arvioinnin tulosten laadulle.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutuksia arvioidaan arviointiohjelman mukaan alkuvaiheessa edellisen MAL-suunnitelman väestö- ja työpaikkatietoihin pohjautuen. Tämä tarkoittaa sitä, että ensimmäisen vaikutusten arviointikierroksen tulokset eivät todennäköisesti kerro nyt laadittavan MAL-suunnitelman maankäyttöön perustuvista vaikutuksista. Tällöin on haasteellisempaa arvioida sitä, minkälaisia muutoksia tekeillä olevan liikennejärjestelmäsuunnitelman sisältöön tulisi tehdä, jotta lopputulos vastaisi mahdollisimman hyvin asetettuihin tavoitteisiin.

Suunnittelu ja vaikutusten arviointi tehdään iteroivalla prosessilla, jossa suunnittelu ja vaikutusten arviointi vuorottelevat. Tämä on joka tapauksessa tärkeää ja mahdollistaa suunnitelman muokkaamisen. Vaikutusten arvioinnissa käytettävät menetelmät ovat sekä määrällisiä että laadullisia. Helsingin seudun liikennemallilla tehtävät tarkastelut ovat keskeisessä roolissa. Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualue pitää hyödyllisenä, että liikemallin käyttö mahdollistaa myös herkkyystarkastelujen tekemisen, minkä ansiosta yksittäisten taustaoletusten muuttamisen vaikutuksia voidaan arvioida.

26.11.2025

Liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutuksia arvioitaessa on keskeistä tunnistaa suunnitelman merkittävät vaikutukset. Vaikutusten suuruusluokan lisäksi on tarpeellista arvioida myös vaikutusten muodostumisen aikajännettä. On esimerkiksi hyödyllistä havaita, mitkä suuret positiiviset vaikutukset voidaan saavuttaa jo lyhyellä aikajänteellä ja mitkä vasta pidemmän ajan kuluessa.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualue pitää Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmassa kuvattua vaikutusten arvioinnin sisältöä ja menetelmiä laadukkaina ja laaja-alaisina. Myös liikennejärjestelmäsuunnitelmaan liittyvät osallistumisen ja viestinnän menetelmät ovat monipuolisia ja kohdistuvat laaja-alaisesti eri kohderyhmiin vastaten hyvin SUMP-suositusten mukaista osallistavaa lähestymistapaa.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Anna Puolamäki ja ratkaissut yksikön päällikkö, liikennejärjestelmä Ylva Wahlström.

Tiedoksi

Annukka Engström, Timo Karhumäki, Päivi Nuutinen, Heli Siimes

Tämä asiakirja UUELY/4381/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/4381/2025 har godkänts elektroniskt

Puolamäki Anna 26.11.2025 17:19

Wahlström Ylva 27.11.2025 08:51